

עורה עמק, ארץ תפארת

ראובן זלץ

זוהי ללא ספק אחת מהרפתות עם הנוף היפה ביותר, המשקיף לעמק יזרעאל. רפת וותיקה, בקיבוץ שעדיין שיתופי בטעם של פעם. אך ברפת קיבוץ יזרעאל, חוששים מהעתיד וכשהגענו לביקור, התבשרנו כי זה היום הראשון למעבר ל-2 חליבות ביום. מנהל הרפת אורי הורוויץ "במצב כיום אין שום טעם לייצר מעבר למכסה". מסע בזמן למציאות נפרדת והתעוררות למציאות אחרת •

יזרעאל הוא עדיין קיבוץ שיתופי בעמק היפה, אולי אחד מהאזורים היפים בארץ, ערש הציונות, החקלאות, העבודה העברית, סוג של אצולת ישראל הישנה. כיום זה אולי נשמע כמו תחילתה של בדיחה עצובה, אך בקיבוץ היפה המשקיף אל העמק, עדיין משמרים באדיקות, את השותפות, האחריות ההדדית, חדר אוכל פעיל, אסיפות קיבוץ, חדרי ילדים, קפיצה קטנה בזמן. יזרעאל קיבוץ וותיק ועשיר, כ-250 חברים ומיטרונקסן מפעל ענק ומצליח המעסיק כ-350 עובדים. הבחירה להישאר, למרות הכול, קיבוץ שיתופי, היא בחירה אידיאולוגית ונדמה כי החברים שם, מאוד מרוצים מבחירה זו. יזרעאל הוא אחד מהקיבוצים היחידים שעדיין קולט משפחות הרוצות לחיות באווירת קיבוץ של פעם. אורי "אני מאוד אוהב את זה, את האווירה הזו של פעם, עם השותפות והעזרה ההדדית, עם מכבסה, חדר אוכל, סידור רכב, תורניות חדר אוכל ושמירה. לגמרי כמו פעם וזה מקסים לדעתי". אורי מנהל את הרפת ביזרעאל, קיבוצניק מגבעת חיים איחוד, שעדיין מאמין בחקלאות ובענף, למרות הקשיים והמשברים. אורי הורוויץ (כך, עם שני ר') בן 39 מגיע כל בוקר לרפת מקיבוץ שידע פילוג קשה וניתוק בשנות החמישים, אירוע טראומטי שפילג משפחות, לא פחות, "פעם היו פועלים ממניעים אידיאולוגים טהורים" אומר לנו אורי בחצי בחיך וממשיך ברגע של היסטוריה קיבוצית מוכרת "אני למעשה חציתי את הגדר, התחנתתי עם זהר בת המאוחד ועברתי את הגבול", כיום גר במאוחד, לזוג 3 ילדים. אורי דור 3 למשפחת רפתנים "סבי היה רועה צאן בכפר סולד וכשהיה פילוג, המשפחה עברה לגבעת חיים איחוד. "שתבין, אמא שלי היא

דאגה מהעתידי

רגע לפני שסיימנו, ביקש אורי לומר משהו "תשמע, אני רק רפתן פשוט, קיבוצניק הרוצה להמשיך ולהתפרנס בשקט ובכבוד. אני לא פוליטיקאי ולא ממש מבין במשחקי כוח אבל אני כן מודאג מאוד מעתיד הענף שלנו. לא ממש יודע מה יש בהסכם המתגבש עם הממשלה אך אני כן יודע שמה שהיה, לא יהיה עוד. לצערי יש פוליטיקאים הרוצים לפגוע בנו מטעמים שונים ולא מוצדקים. אך חשוב לומר כי לא רק אנחנו ניפגע אלא גם הגדשניקים שכבר כיום קשה להם לשרוד, הרי ברור מי ישתלט על השטחים הללו במקרה שהגדשניקים יפסיקו לעבד, כבר כיום זה קורה. ועדיין לא אמרנו מילה על איכות הסביבה. מאות משפחות המתפרנסות מענף החלב יכולים למצוא את עצמם ללא תעסוקה. קצת תמוה מבחינתי כי ממשלת ימין שכזו, לא מבינה את המשמעויות של פגיעה ברפתות והמשמעות של דבר זה על שטחי ארץ ישראל והשליטה בהם." ▲

טיפוסי מהתקופה ההיא, שנת שירות במבוא חמה, שירות צבאי קרבי בנח"ל ולאחר השירות החל לעבוד ברפת בגבעת חיים, נסיעת אחרי צבא לדרום אמריקה ולאחר שנה טיול,

בת המאוחד, בפילוג המפורסם היא עברה עם 2 מאחיותיה לגבעת חיים איחוד והשאירה את האחות הגדולה במאוחד. האמוציות של פעם היו קיצוניות. זו תקופה שהיתה חשיבה אחרת" מתייך אורי. הקיבוצניק עבר מסלול של בן קיבוצים

קב"ן רש"מ

יוסף ריזק ובניו בע"מ

קבלן לעבודות ססגרות בנין וקונסטרוקציה, סככות חקלאיות ולולים

מלא/יוסף
כנס/מול/3

- התמחות בהקמת מבנים לרפתות וגגות נפתחים
- החזקה ושירות לגגות נפתחים
- כל עבודות הססגרות והרכבת הפאנלים למערכות אנרגיה סולארית
- שערים חשמליים

יוסף 050-5577349 בשארה 050-7950550 פק: 04-6568587

כוח האדם כמרכיב החשוב ברפת. צוות רפת יזרעאל

"הרי כל בר דעת וכלכלן מתחיל מבין כי אנחנו, הרפתנים פשוט לא אשמים ביוקר המחיה, אנחנו לא במשחק הזה, אך כנראה נוח להיטפל אלינו, כי אנחנו החוליה החלשה וזה יותר נוח מאשר להתעסק עם הגדולים"

עבודה ברפת קטנה בכפר יזרייה, לאחר כשנתיים עבודה בחברה חקלאית העוסקת בענף החלב ומאז 2011 מנהל את רפת יזרעאל.

רפת מצליחה כלכלית

רפת יזרעאל נחשבת לרפת מצליחה מבחינה כלכלית ביום שהגענו לבקר, עברו ברפת יזרעאל לשתי חליבות ביום אורי מספר "עם הגזירות האחרונות בנושא מחיר המטרה ורצועות המכסה, הגענו למסקנה כי אין שום טעם לייצר מעבר למכסה וגם החשש משנה הבאה, לקיחת המכסה או רצועות שלא יהיו משתלמות. במעבר לשתי חליבות נשמרת האופציה לחזור ולייצר מעבר למכסה ואת חריגות הקיץ שזה מה שגורם לנו להיות רווחיים". ויחד עם המצב הנוכחי יש גם התמודדות עם מטלות וצרכים הנוספים "תשמע, אנחנו משקיעים המון כסף עוד מתקופת הרפורמה בכדי לעמוד בכל התקנים שזה כולל מערכת ביוב ושפכים. קבלנו תקציב וכעת בוחנים את שלוש החלופות של מערכת לטיהור שפכים. רפת זו השקעה בלתי פוסקת והרפתן חייב לקבל אופק כלכלי לקראת העתיד בכדי שיוכל לחשב את כדאיות ההשקעה". כששואלים את אורי על שלושת הדברים החשובים לדעתו בניהול רפת הוא אומר "ללא ספק הדבר החשוב ביותר הוא כוח אדם טוב ומיומן שירגיש שייכות למקום, דבר נוסף, יכולת תגובה מהירה לכל שינוי במשק גם אם אלו שינויים שלא נעו בעבר, אסור להיות מקובע. שמירה על ממשק החליבה ושמירה על הפרטים הקטנים, דבר הנותן לרפת להתנהל על מי מנוחות".

גם מחיר הבשר הולך ונשחק?

"כן, בהחלט כך, מחיר הבשר כיום כל כך נמוך שקשה להרוויח מהוצאת פרות לבשר. זה נובע משוק פרות, ייבוא פרוע ולחץ של רפתנים לצמצם עדרים. והאבסורד הגדול הוא שעדיין מחיר הבשר בחנויות לא יורד, נהפוך הוא רק עולה. כל סל הקניות עולה וזה מחזיר אותנו לשאלה, מה בעצם הממשלה רוצה מאיתנו, הרי כל בר דעת וכלכלן מתחיל מבין כי אנחנו, הרפתנים פשוט לא אשמים ביוקר המחיה, אנחנו לא במשחק הזה, אך כנראה נוח להיטפל אלינו, כי אנחנו החוליה החלשה וזה יותר נוח מאשר להתעסק עם הגדולים".

אך למרות הכול מתמודדים?

"המצב בהחלט לא פשוט ולא רק ברפתות המשפחתיות, כרגע המצב נראה מאוד לא מעודד, אפילו טיפה קצת מפחיד, אני בן 40 עוד מעט ומקווה שתהיה לי עבודה עוד כמה שנים, נראה שכחלון רוצה לגמור עלינו. אך יחד עם זאת, רפת שרוצה להמשיך להתקיים ולהתפרנס, חייבת להמשיך ולהשקיע

שיתנו לנו להתפרנס בכבוד. אורי הורוויץ

רפת זירעאל

רפת בעלת מכסה של 4.3 ומקווים שם להגיע לייצור של 5.3 כולל חריגת קיץ של 30 אחוז. ברפת 450 חולבות בתקופת הקיץ, שלוחת פיטום עגלים עד גיל שנה. מרכז מזון עצמאי, 6 פעמים ביום מאכילים את החולבות. מכון ישן משנת 1980 בעל 28 עמדות של scr ובשנת 2005 עבר שדרוג קטן וכיום בוחנים אופציות או לשדרוג גדול או בניית קומפלקס חדש. אורי "במצב כיום השיקול הכלכלי קריטי וגם העיתוי של הבניה או השדרוג והחזרת הכסף של ההשקעה". 3 עובדים קבועים מעל גיל הפנסיה, איש הזנה חבר קיבוץ זירעאל, סטודנט מהקיבוץ, 4 עובדים זרים ועולה חדש ביונקים. ▲

מה אומרים אנשי הקיבוץ על המצב, יש חשש שימאס להם מהרפת?

"יש לרפת הנהלה מקצועית של שישה אנשי מקצוע כולל מרכז המשק ויו"ר החקלאות בקיבוץ ושם מקבלים את ההחלטות המקצועיות ואת התכנון לעתיד. אנחנו מביאים את ההמלצות לדירקטוריון החקלאות של הקיבוץ ושם מתקבלות ההחלטות, נכון לעכשיו אנחנו ממשיכים, נראה מה יהיה".

אתה יכול להבין את כחלון ופעולותיו?

"לצערי כחלון כרגע הוא אכזבה גדולה מאוד, אני הייתי מצפה שייתן לנו איזה אופק כלכלי בכדי שנוכל להביא דור צעיר וחדש לענף. במצב הקיים איזה צעיר ירצה לבוא ולעבוד ברפת. כחלון משחק על הקטע של יוקר המחיה אבל הוא פוגע באנשים הלא הנכונים, עדיין קפה בת"א יעלה 15 שקל גם אם החלב יינתן בחינם. שכחלון יעזוב אותנו בשקט וייתן לנו להתפרנס בכבוד".

לסיים?

"אני מקווה שנעשה עוד 10 שנים עוד כתבה על הרפת והענף החלב ימשיך לצמוח ולשגשג ושיהיה דור צעיר שיאמין בענף ויעבוד יחד איתנו, אני באמת מקווה לכך. אסור לפגוע בענף הזה, כי יש דברים בהיסטוריה של מדינה שחשוב לשמר אותם, מה גם שזה ענף יעיל ומוצלח. לא הכול נמדד דרך החור של השקל, אחרת לא היתה קמה מדינת ישראל, כי להקים אותה לא היה עניין כלכלי. חקלאות זה ערך מעבר לכסף ואת זה לא משכילים להבין בממשלה הזו". ▲

ולעשות שיקולים כלכליים לטווח ארוך יותר, אך ללא ספק המצב מורכב מאוד".

איך האווירה אצלכם ובעמק בכלל ?

"אני מגיע מהצד של הקיבוצים שהם בדר"כ יותר ישנוניים מהמושבים. מצד שני, אולי הגיע הזמן שהמושבינים יתחילו לחשוב על איחוד רפתות והגדלת רפתות. לדעתי חוסר היכולת שלהם להתאחד עלול לפגוע בהם וחבל. נורא קשה להכניס את היד לכיס כי אתה לא יודע לאן כל העניין הולך. אני כיום עובד על תכנית השקעות לשנה הבאה ומאוד קשה לי על גבול הבלתי אפשרי, לתכנן את העתיד. לבנות מכון, למכור פרות, להקטין מכסות, זהו ענף מתוכנן וקשה לתכנן כיום. אני כן מבין שבכדי לשרוד צריך לרוץ קדימה, השאלה איך וכמה. לצערי מינואר 2019 הולך לרדת לנו כ-10 אגורות ממחיר המטרה שזו פגיעה אנושה ברפתנים".